

STORTINGET

Innst. 444 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:161 S (2023–2024)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Dagfinn Henrik Olsen, Gisle Meininger Saudland, Frank Edvard Sve, Erlend Wiborg og Silje Hjemdal om en rask etablering av en kompensasjonsordning for oljearbeidere fra pionertiden

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, følge opp konklusjonene fra NOU 2022:19, slik at den anbefalte kompensasjonsordningen for dem som ble utsatt for kjemikalier i oljeindustriens tidlige periode, kan etableres.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 21. mai 2024 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 28. mai følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlige innspill. Komiteen mottok 23 innspill.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Bjørnar Skjæran, Anette Trettebergstuen og Torbjørn Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Aleksander Stokkebø og Yngve Sætre, fra Senterpartiet, Dagny Sunnanå Hausken og Per Olaf Lundteigen, fra Fremskrittspartiet, Dagfinn Henrik Olsen og Gisle Meininger Saudland, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø og lederen Freddy André Øvstegård, og fra Rødt, Mímir Kristjánsson, viser til Representantforslag 161 S (2023–2024) om en rask etablering av en kompensasjonsordning for oljearbeidere fra pionertiden. Forslagsstillerne ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, følge opp konklusjonene fra NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, slik at den anbefalte kompensasjonsordningen for dem som ble utsatt for kjemikalier i oljeindustriens tidlige periode, kan etableres. Komiteen viser til at bakgrunnen for NOU 2022:19 er behandlingen av Representantforslag 150 S (2020–2021) om nødvendige endringer i regelverket for yrkesskade, herunder for de såkalte «oljepionerene», der Stortinget fattet følgende anmodningsvedtak:

«II

Stortinget ber regjeringen snarest nedsette en kommisjon som skal arbeide frem en kompensasjonsordning for 'oljepionerene'. Kommisjonen må sikre verifisering av omfang og skader samt en avgrensning av hva som skal omfattes av en kompensasjonsordning. Kommisjonen sammensettes av uavhengige fagekspertter samt representanter for berørte parter, herunder representanter for relevante arbeidsgiver- og arbeidstakeror-

ganisasjoner og organisasjoner som representerer de arbeidsmiljøskadde 'oljepionerene', blant annet Arbeidsmiljøskaddes Landsforening (A.L.F.). Som følge av at 'oljepionerene' er rammet av en urett langt tilbake i tid, haster det med å få avklart kompensasjonsordningen. Kommisjonen forutsettes å være ferdig med sitt arbeid innen utgangen av desember 2022.»

Komiteen merker seg at kommisjonen ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. september 2021. Utredningen «Oljepionerene – en kompensasjonsordning», NOU 2022:19, ble avgitt til Arbeids- og inkluderingsdepartementet 15. desember 2022.

Kommisjonen er enige om at det er forhold som skiller offshoreansatte fra ansatte på land i den såkalte «pionertiden». Komiteen merker seg at oljepionerene ble utsatt for kjemisk eksponering for boreslam, hydrokarboner og/eller benzen i arbeidet offshore i pionertiden. Kommisjonen beskriver at det er mer kunnskap om mulig sammenhengen mellom disse eksponeringene og sykdom/skade i dag enn det har vært tidligere. Kommisjonen foreslo i sin utredning en egen kompensasjonsordning.

Komiteen viser til at utredningen har vært på høring, og at videre oppfølging av NOUen nå ligger til behandling i departementet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene Fremskrittspartiet og Rødt, viser videre til at statsråden i sitt svarbrev uttaler at regjeringen er opptatt av å gjennomgå NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, høringssvarene som hadde frist 2. juni 2023, samt den etablerte yrkesskadeordningen på en grundig måte.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i lys av kunnskapen fra NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, følge opp arbeidet med oljepionerene og komme raskt tilbake til Stortinget på egnet vis.»

Flertallet er dypt takknemlige for den innsatsen oljepionerene gjorde da de var med på å legge grunnlaget for det norske oljeeventyret. Flertallet er videre kjent med at arbeidstakervernet på sokkelen i startfasen var svakere, og at flere offshorearbeidere i denne perioden ble kjemisk eksponert for blant annet boreslam, hydrokarboner og benzen.

Komiteens medlemmer fra Høyre registrerer kommisjonens bemerkning om at det i dag er mer kunnskap om den mulige sammenhengen mellom denne eksponeringen og helseskade enn tidligere. Disse medlemmer noterer seg videre at kommisjonen mener det er flere forhold som skiller offshoreansatte fra ansatte på land i den såkalte «pionertiden», og at kom-

misjonen derfor mener det er grunnlag for en egen kompensasjonsordning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, merker seg samtidig regjeringens betraktninger om erstatningsrettslige prinsipper, likebehandling og viktigheten av at saken blir grundig utredet og vurdert.

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg det sterke engasjementet blant de berørte, høringsinstansene og fra en rekke ordførere, og erkjenner behovet for at avklaringer i saken ikke drøyer. Disse medlemmer legger derfor til grunn at regjeringens oppfølging av NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning skjer uten ugrunnet opphold, ikke minst av hensyn til forutsigbarheten for de berørte.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt mener det haster å få denne kompensasjonsordningen på plass av hensyn til mange oljearbeidere som i pionertiden ble utsatt for stor risiko og helseskader som følge av kjemikaliebruk i arbeidet. Disse medlemmer viser til at statsrådets svarbrev av 28. mai 2024 ikke gir grunn til å tro at regjeringen snarlig vil komme tilbake til Stortinget med en løsning på saken.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, følge opp konklusjonene fra NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, slik at den anbefalte kompensasjonsordningen for dem som ble utsatt for kjemikalier i oljeindustriens tidlige periode, kan etableres.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til skriftlig innspill fra NITO, SAFE, ALF Offshore, Industriaksjonen, Kreftforeningen og andre som understreker at ordningen må komme på plass så fort som overhodet mulig og at flest mulig må få kompensasjon før det er for sent. De trekker også frem at bevisbyrden ikke bør ligge på arbeidstaker, slik det er nå, men at bevisbyrden må ligge hos bedriften. De mener også at søknadsprosessen og saksbehandlingen ikke må være for komplisert, fordi mange av de berørte har veldig dårlig helse og ikke orker mer byråkrati og langtekkelige utredninger, og at ordningen med at også etterlatte kan søke om kompensasjon må gjøres kjent blant familiene til oljepionerene.

Komiteens medlem fra Rødt viser også til skriftlig innspill fra Irene Bergljot Dahle, som nå jobber i Fagforbundet SAFE, og tidligere har vært ansatt i Havindustritilsynet (tidligere Petroleumstilsynet) i 19

år. Hun mener at ordningen minst bør omfatte alle oljearbeidere som jobbet i næringen frem til 1995, og omfatte eksponering for ulike sykdomsfremkallende kjemikalier, ikke bare benzen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, følge opp konklusjonene fra NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, slik at den anbefalte kompensasjonsordningen for dem som ble utsatt for kjemikalier i oljeindustriens tidlige periode, kan etableres.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 13. juni 2024

Freddy André Øvstegård

leder

Dagny Sunnanå Hausken

ordfører

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen, i lys av kunnskapen fra NOU 2022:19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning, følge opp arbeidet med oljepionerene og komme raskt tilbake til Stortinget på egnet vis.

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/1965-

28. mai 2024

Representantforslag 161 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Dagfinn H. Olsen, Gisle M. Saudland, Frank E. Sve, Erlend Wiborg og Silje Hjemdal

Jeg viser til brev 21. mai 2024, hvor Stortingets arbeids- og sosialkomite ber om statsrådens vurdering av representantforslag 161 S (2023 – 2024).

I forslaget vises det til at oljearbeidere i pionertiden ble utsatt for stor risiko, og at oljearbeidere har fått helseutfordringer, for eksempel på grunn av eksponering for boreslam og benzen. Det vises videre til forslag fra Oljepionerkommisjonen i NOU 2022: 19, og at regjeringen så langt ikke har lagt fram forslag til en løsning til oljepionerens gunst i saken. Representantene foreslår at Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, følge opp konklusjonene fra NOU 2022: 19, slik at den anbefalte kompensasjonsordningen for dem som ble utsatt for kjemikalier i oljeindustriens tidlige periode, kan etableres.

Vi vet at oljearbeidere i pionertiden gjorde en stor innsats, og at flere fikk helseskader på grunn av kjemikaliebruk i arbeidet. Spørsmålet om en egen kompensasjonsordning for oljepionerene finansiert av staten har samtidig prinsipielle sider knyttet til særbehandling av enkeltgrupper innenfor en sektor, og saken krever derfor en grundig behandling i departementet. NOU 2021: 19 Oljepionerene – en kompensasjonsordning er et viktig grunnlag i saken. I tillegg må vi bl.a. se hen til innspill høringsrunden og andre relevante hensyn i saken. Ut fra et likebehandlingsperspektiv må det vurderes nøye hvorfor denne gruppen eventuelt skal behandles på en annen måte enn andre, sammenlignbare grupper. Den etablerte yrkesskadeordningen vi har i dag innebærer at ordningen skal være lik for alle, uavhengig av yrke eller næring, nasjonalitet eller kjønn. Dette er viktige prinsipper. Egne

kompensasjonsordninger på siden av dette systemet, eventuelt finansiert av staten, kan være brudd på etablerte ansvarsforhold og svekke arbeidsgivers incentiver til å forebygge ulykker og skader. Saker om yrkesskader bør derfor håndteres likt og innenfor det etablerte yrkesskadesystemet.

Regjeringen er opptatt av å gjennomgå dette på en grundig måte. Jeg vil komme tilbake til Stortinget så snart saken er ferdig behandlet fra departementets side.

Med hilsen

A handwritten signature in purple ink that reads "Tonje Brenna". The signature is written in a cursive, flowing style.

Tonje Brenna

